

ב"ה, גליון מא שבט תשכ"ח

וועד העולמי לזכות את הרבים

כל אחד יקבל על עצמו להחזיר בתשובה לכל הפחות מאה אנשים,
על ידי שיורה לו הדרך האמת ולהוציאו מקליפות הערב רב נזכה להגאולה שלימה בב"א
ירושלים עיה"ק תובב"א

ארגון מיוחד שהוא מדריך ומורה דרך למזכי הרבים להרבות כבוד שמים

ד

פתח תפתח את ידך

על כן אנכי מצוך לאמר פתוח תפתח את ידך - לאמר, עצה טובה אני משיאך

(רש"י)

דרכו בקודש של אדמו"ר הזקן בעל ה"תניא" היתה לצמצם בהוצאות הבית, והיה רגיל לומר: "התורה חסה על ממון של ישראל, ופרנסתי הלא היא מהציבור, לכן צריך אני לצמצם בהוצאותי". כשבנינו ונכדיו היו לובשים בגד יקר, לא היו מתראים לפניו, שלא יקפיד עליהם.

פעם לבש נכדו ר' מנחם מנדיל זצ"ל (זה שהיה אחר-כך לרבן של ישראל, וידוע בשם אדמו"ר בעל ה"צמח צדק"), אבנט יקר, שמחירו היה חמישה-עשר רובל, וכשהיה צריך להיכנס למחיצת קדשו של זקנו היה רגיל להסיר את האבנט. וקרה פעם אחת שזקנו הרב קרא לו פתאום, ונכנס בחפזון, ושכח להסיר את האבנט היקר. זקנו הרגיש תיכף באבנט ופנה אליו בשאלה:

- אמור נא לי כמה מחירו של אבנט זה?

השיב לו נכדו האמת: חמישה-עשר רובל.

הקפיד עליו הרב, ואמר:

- וכי אתה עשיר גדול, שאתה לובש בגדים יקרים כאלה?

שתק נכדו. אמר לו שוב הרב:

- כמה הוא הנדוניא שלך?

- שני אלפים רו"כ - השיב הנכד.

- ומה אתה עושה - שאלו הרב - בשני האלפים הללו?

- אתן אותם - השיב הנכד - ליד עשיר נאמן, וארויח קצת מזה.

-ואולי - אמר הרב - לא יחזיר לך לא הקרן ולא הריוח?

- האיש - השיבו נכדו - הוא עשיר גדול, ואיש נאמן מאוד.

- ומה בכך - אמר שוב הרב - שהוא כעת עשיר גדול, אפשר שלאחר זמן יהיה עני גדול.

- ומה איפוא - שאלו נכדו - אעשה במעות?

השיבו הרב:

- עצתי נאמנה, שתתן את המעות לתיבה זו, וכאן יהיו בודאי בשלימות.

והתיבה היתה... תיבה של צדקה. חשב נכדו שזקנו הרב אומר זאת בדרך בדיחה, אבל הוא, הרב, המשיך ואמר לו:

- רצוני באמת שתתן את המעות לצדקה, ויהיו בשלימות גם הקרן וגם הריוח, אבל כשתתן לאיזה עשיר, חוששני שתפסיד גם את הקרן.

כשראה נכדו, שזקנו מתכוין באמת שיקדיש את כל הונו לצדקה, השתמט מחדרו. אחרי-כך נתן המעות ליד עשיר גדול ומופלג בתורה ואיש נאמן מאוד. כעבור חדשים אחדים נשרף רכושו של אותו עשיר, ונעשה עני גדול ומחזיר על הפתחים. מאליו מובן, שכל כספו של בעל ה"צמח צדק" ירד גם כן לטמיון. ברבות הימים שאל אדמו"ר הזקן את נכדו:

- אמור נא לי: ההרוחת קצת ממעות שלך?

סיפר לו האמת, שאותו עשיר שמסר לידו את המעות ירד מנכסיו.

אמר לו זקנו הרב:

- ולמה לא שמעת לדברי, שתתן המעות לצדקה, והיו אז גם הקרן וגם הריוח בשלימות? ולמה אין לכם אמונה ברבותיכם, כמו אנשי וואהלין שהם מאמינים גדולים?

והוסיף הרב לומר לנכדו:

- אספר לך מגודל אמונתם של אנשי וואהלין. פעם נסעתי ממעזריטש בימות החורף, והיה אז קור גדול, ונתקררו רגלי, וכשהגענו למלון אחד שעמד בדרך, נשא אותי העגלון בידיו מן העגלה והכניסני אל המלון. בעל המלון היה איש זקן וירא-שמים, ושפשף את רגלי בשלג וי"ש עד שחזרתי לבריאותי. אז שאלתי את הזקן:

- כמה שנים אתה דר במלון?

והשיב לי שיותר מחמישים שנה הוא דר כאן. אמרתי לו:

- היש לכם כאן מנין להתפלל? והשיב לי:

- לא, רק בימים נוראים אני נוסע מכאן לעיר הסמוכה.

אמרתי לו:

- וכי כך נאה שאיש זקן יתפלל כל ימיו שלא בציבור, ואל ישמע מעולם קדושה וברכו? ולמה לא ילך לדור בעיר?

אמר לי הזקן:

- ומאין תהיה פרנסתי בעיר?

אמרתי לו:

- כמה בעלי-בתים דרים באותה עיר הסמוכה?

ואמר לי, שלערך מאה.

-ובכן - אמרתי לו - בשביל מאה יהודים יש להקב"ה פרנסה.

ובשבילך כבר לא יוכל הקב"ה להזמין לך פרנסתך בעיר?

אחרי-כן אמרתי לו:

- תדע, שאני תלמידו של רבנו המגיד הגדול ממעזריטש.

ותיכף כשאמרתי לו דיבור זה הלך ממני הזקן. וכעבור חצי שעה ראיתי שעומדות ליד המלון עגלות מלאות חפצים וכלים ומטלטלין. שאלתי:

- מה זאת?

ואמר לי הזקן:

- אני נוסע תיכף לדור בעיר, כאשר ציוה אותי כבודו.

- ואתה - סיים הרב את שיחתו לנכד - בוא וראה חוזק אמונתו של אותו זקן, שאף כי הייתי אז צעיר לימים, בכל זאת תיכף כששמע ממני שאני תלמיד רבנו, השליך את נפשו מנגד לעקור את דירתו, שהיתה לו ממנה פרנסה בכבוד חמישים שנה; ואתה שמעת ממני פעמיים, שיש חשש שיופסדו גם הקרן וגם הריוח, ולא האמנת לדברי!

בזה שלא שמע הרמ"מ זצ"ל לעצת זקיניו בעל התניא זצ"ל, רק נתן מעותיו לידי עשיר גדול ומופלג בתורה ואיש נאמן, כדי להוציא מזה רווחים, הביא לזה שכל כספו ירד לטמיון על ידי שכל רכושו של העשיר נשרף.

לימוד לקח מזה שבאם נותן אדם כספו לצדקה הקרן והריוח נשארים קיימים וצדקתו עומדת לעד, וכל רכושו הזה בטוח, אבל אם נותנים הממון רק לתועלת רווחים קיים סיכון שיפסיד גם הקרן וגם הריוח.

(המשך אי"ה בגליון הבא)